

Głos Pomorza

dawniej „Głos Wąbrzeski”

PISMO SPOŁECZNE, GOSPODARCZE, OSWIATOWE I POLITYCZNE DLA WSZYSTKICH STANÓW

Nr 136

Wąbrzeźno, czwartek dnia 25 listopada 1937

Rok 19

Właściwy kierunek Z wojny domowej w Hiszpanii

Szef rządu zapowiedział, że już niebawem nastąpi normalizacja stosunków w największej naszej organizacji zawodowej nauczycielskiej, gdyż „nowy rząd ukonstytuuje się w krótkim czasie i zostaną powołani ludzie, którzy nadadzą właściwy kierunek linii rozwojowej Związku.

Zapowiedź tę wygłosił premier gen. Sławoj-Skladkowski wobec nowomianowanego kuratora p. Seweryna Maciszewskiego — a poprzedziło ten fakt mianowanie przy kuratorze rady, w skład której weszło sześciu fachowców z dziedziny szkolnictwa: trzech nauczycieli i trzech wybitnych przedstawicieli administracji szkolnej.

Nie tylko sfery szkolne, ale również i szeroki ogół społeczeństwa powita z zadowoleniem zapowiedź normalizacji stosunków w organizacji zawodowej, skupiającej przeszło 50.000 nauczycieli.

O nic właśnie innego przecież nie chodzi, jak tylko o stworzenie stałych fundamentów organizacyjnych i takiego stanu, któryby uniemożliwił potrzebę zarządzeń niewątpliwie nienormalnych, jak zawieszenie w urzędowaniu zarządu organizacji zawodowej i ustanowienie w niej wyjątkowych warunków pracy.

Nie są to objawy pożądane w naszym życiu zbiorowym, zwłaszcza na terenie zrzeszeń zawodowych. To nie ulega najmniejszej wątpliwości. Z drugiej jednak strony jest również niewątpliwym, że ze stanowiska ogólnego, z nakazów, płynących z interesu państwowego i narodowego niedopuszczalne są takie stosunki w zrzeszeniach zawodowych, które nie dają rękojmi absolutnej praworządności, lub też godzą w rzeczowe i lojalne ustosunkowanie się do zarządzeń władz. W danym wypadku władz szkolnych.

To też, uważając stan obecny w zawodowej organizacji nauczycielskiej za przejściowy i zapowiadając rychłe przejście tej organizacji na tory normalnego rozwoju — szef rządu dał jednocześnie wyraz swemu pogładowi, na jakiej płaszczyźnie dokonać ma się w najbliższej przyszłości normalizacja stosunków.

Przede wszystkim stwierdzić musiał, że te wszystkie represyjne zarządzenia, które miały być wydane, nie wynikały bynajmniej z zamiaru krzywdzenia nauczycielstwa i odbierania mu praw do zrzeszania się. Tak chyba te zarządzenia interpretować mogła tylko zła wola i demagogia polityczna. Absurdalny wręcz jest pomysł pomawiania władzy państwowej o wrogi stosunek do nauczycielstwa i jego zrzeszeń. Przecież właśnie nauczyciel jest jednym z głównych filarów, na których państwo opiera swą rację stanu, przygotowując nowe pokolenie do działań na niwie państwowej i społecznej. Zadanie to może realizować państwo właśnie wtedy, gdy kadry nauczycielskie nie są zatomiastowane, nie działają w rozsypce, a właśnie w ścisłym porozumieniu, w dobrze spojonych zrzeszeniach.

Lecz tu właśnie państwo, reprezentowane przez władzę rządową, ma prawo postawić tym zrzeszeniom szereg zasadniczych warunków „conditio sine qua non” skutecznej współpracy z władzami szkolnymi z organizacjami nauczycielskimi.

O jednym z tych warunków już wspomnieliśmy. Określa go premier jako „rzeczowe i lojalne ustosunkowanie się władz każdej organizacji nauczycielskiej do zarządzeń rządu.

Dalszy warunek zastrzega racjonalność gospodarki wewnętrznej zrzeszeń zawodowych. Chodzi o to, by nie marnowano pieniędzy, by jak to określa premier — „z trudem zebrany grosz nie był trwonio-

SARAGOSSA. Agencja Hassa donosi: na całym froncie aragońskim, począwszy od położonej na północ od Madrytu miejscowości Jaca aż po Sierra Guadarama, zaniechały wojska rządowe nie tylko akcji bojowej, lecz nawet służby patrolowej. Czynne jest jedynie lotnictwo. Rządowe samoloty myśliwskie dokonują bez przerwy lotów zwiadowczych. Pojawiają się również rządowe samoloty bombowe w grupach po trzy lub cztery, nie eskortowane przez samoloty myśliwskie, lecz zmuszone są każdorazowo do odwrotu ogniem przeciwlotniczej artylerii powstańczej.

W poniedziałek samoloty rządowe, le-

cające w kierunku Saragossy, zmuszone były do odwrotu przed osiągnięciem przedmieść miasta. Lotnictwo rządowe posiada obecnie swe bazy w miejscowości Lerida, Cuenca i Alcala de Henares.

HOLANDIA UMACNIA SWE GRANICE

AMSTERDAM. Program dobrojenia Holandii przewiduje między innymi umocnienie holenderskiego wschodniego pogranicza. Roboty fortyfikacyjne na tym odcinku granicznym ukończone być mają, według relacji ze źródeł rządowych, do 1 kwietnia 1938 roku.

Pociąg zabił sześć osób

PABIANICE. W sobotę około godziny 20 wieczorem na przejeździe kolejowym przy ulicy Lutomierskiej parowóz, zdąża-

jący z Łodzi do Pabianic, najechał na dwukonną powózkę, w której jechało 6 osób.

Konie zdążyły na czas przejść przez tor, natomiast powózka oraz jadące w niej osoby zostały porwane przez parowóz.

W wypadku zginęli na miejscu małżonkowie Stefan Peska z żoną, mistrz krawiecki, zamieszkały przy ulicy Fabrycznej oraz mieszkanka Pabianic Jakóbkowa. — Jakóbek ciężko raniony wraz z woźnicą Zygmuntem Musiałem zmarli w drodze do szpitala. Wszyscy udawali się do Górki Pabianickiej na wesele.

Sukces „Harnasiów” w Hamburgu.

Fragment z wystawionej w Hamburgu na scenie Opery Państwowej opery Szymanowskiego, która spotkała się z dużym uznaniem krytyki i publiczności.

KATASTROFA KOL. W ANDALUZJI

SEWILLA. Gen Queipo de Liano oświadczył przez radio, iż w Andaluzji wydarzyła się katastrofa kolejowa, skutkiem złego nastawienia zwrotnicy na dworcu Alanis. Pociąg osobowy wiozący jeńców wojennych zderzył się z pociągiem towarowym. Z pod szczytków rozbitych wagonów wydobyto 49 zabitych i przeszło 100 rannych.

Z Dalekiego Wschodu

LONDYN. Agencja Reutera donosi, że dziś po południu w walkach powietrznych nad Nankinem użyli chińczycy po raz pierwszy samolotów sowieckich. Rząd chiński miał zakupić znaczną ilość samolotów z Z. S. R. R., które znajdują się w miejscowości Urumczy w prowincji Sinkiang. Piloci chińscy szkoleni są tam przez instruktorów sowieckich.

Miasto wypuszcza własne pieniądze celem finansowania robót publicznych

WARSZAWA. Sensacyjny projekt zgłoszony będzie przez samorządy miejskie Min. Skarbu i zainteresowanym ministrom.

Projekt ten dotyczy wydania noweli do ustawy o finansach komunalnych, któraby upoważniła samorządy do emisji własnych obligacji.

Kwoty, uzyskane z wypuszczenia obligacji, byłyby przeznaczone na roboty publiczne na terenie samorządu, zaś same obligacje miałyby moc środka obiegowego w danym mieście przy placeniu danin

itp. Równocześnie samorządy miejskie zabiegać będą o przyznanie im prawa egzekucji wszystkich podatków komunalnych.

Pierwsze ofiary zimy

W Łąpinie w pow. kartuskim wydarzył się wstrząsający wypadek zatonięcia 5-ga dzieci. Wydarzyło się to w niedzielę wie-

czorem. Z powodu przymrozków zamarzał staw na terenie gospodarstwa osadnika Leona Marczewskiego. Dzieci tego ujrzawszy na stawie taflę poczęły się ślizgać, zaprosiwszy dziatwę sąsiadów. Kruchy lód nie wytrzymał ciężaru i pękł we wszystkich niemal miejscach. W przereblach znalazły śmierć wszystkie dzieci w liczbie 5, mianowicie 8-letnia Janina, 14-letnia Helena i 15-letni Leon, Barczewscy oraz 14-letnia Agnieszka i 15-letni Klemens, Kostuchowie. — Rozpacz rodziców, którzy stracili prawie całe swe potomstwo nie do opisania.

CHOROBA SZALJAPINA

PARYŻ. Sławny bas-baryton rosyjski Szaljapin zachorował i z polecenia lekarzy spędzić musi dłuższy czas w absolutnym spokoju. Jak wiadomo, Szaljapin cierpi na serce.

ny na cele nieprzewidziane w statucie”.

Ale nie tylko o stronę materialną tu chodzi. Również i o stronę moralną. W danym wypadku o doktrynę pedagogiczną, o jej scharmonizowanie z potrzebami, wynikającymi z polskiej racji stanu. Wszystko, co promieniuje ze zrzeszenia zawodowego, jego uchwały, działania, wydawnictwa, docierające i do nauczycieli i do uczniów „winny być — wedle zdania szefa rządu — przepojone duchem ideałów wychowawczych, obowiązujących w Polsce”.

Nie może być pod tym względem rozbratu między zasadami, ustalonymi polityką szkolną naszych centralnych władz oświatowych, a praktyką, stosowaną w terenie przez organizacje szkolne czy to społeczeństwo, czy w pojedynkę stosowane przez nauczycieli.

Trzeba więc zrzeszeniom nauczycielskim nadać właściwy kierunek, by — jak tego żąda szef rządu — w pracy wychowawczej respektowały ustawowe zasady wychowania, dążące do wyrobienia religijnego, moralnego, umysłowego i fizycznego młodzieży i by prace organizacji nauczycielskich przenikała zdecydowana gotowość do współpracy w dziele przygotowania młodzieży do obrony kraju.

Jesteśmy już na drodze, na której zaznacza się wyraźnie ten właściwy kierunek. Niebawem wyjątkowe warunki ustąpią normalizacji tych stosunków.

Niewątpliwie też ogół nauczycielstwa wkroczy na linię rozwojową, która będzie syntezą zarówno ideału pedagogicznego, jak i trafnego rozumienia naszej państwowej i narodowej racji stanu.

B. S.

Wiadomości ciekawe z bliska i daleka

Oszalała dzieciobójczyni

TORUŃ. Miasto zostało żywo poruszone strasznym wypadkiem, jaki rozegrał się w mieszkaniu ślusarza Ciury. Żona jego 35-letnia Rozalia, uległa niespodzianie atakowi szału i pod jego wpływem rzuciła się na swego 4-letniego synka i zaczęła go dusić. Wyrwywającemu się dziecku oszalała kobieta przegryzła palce u ręki, i w pogoni za nim przewróciła kołyskę, w której leżała jej 4-miesięczna córeczka. Dziecko wypadło z kołyski i zabiło się. — Kobieta ubezładnili sąsiedzi i odstawili do szpitala, gdzie również opatrzone pogryzionego przez nią dotkliwie chłopca.

BARAN ZABIŁ CHEŁPCA.

ŚWIECIE. W miejscowości Biechówek pow. świecki, podrażniony baran napastował rogami sześciolatniego chłopca Ziolkowskiego, w tak okropny sposób, że chłopak zmarł od poniesionych ran.

Piekarz fabrykował nielegalne zapalniczki

MOGILNO. Po Mogilnie i okolicy krążyły wersje o potajemnej i masowej fabrykacji zapalniczek kieszonkowych, których fabrykantem miał być jakiś piekarz ze wsi. Sprawą tą bliżej zainteresowały się organa kontroli skarbowej. W pułapkę wpadł nie tylko piekarz niej. Fojutowski Wacław z Chabska pod Mogilnem, ale i jego wspólnicy odbiorcy jak: Molenda — blacharz, Nowicki S. — zegarmistrz oraz Nowicki M. — wszyscy z Mogilna. Fojutowskiego podczas przeprowadzonej u niego rewizji, zastano przy pełnej pracy, przyznał się, że sprzedał 25 sztuk, zreparował oraz usiłował wyrobić z surowca 77 zapalniczek kieszonkowych i 1 ścienną, i że proceder ten prowadził już od stycznia 1936 roku.

Władze zakwestionowały mu większą ilość wykończonych zapalniczek, kilka będących w reparaacji oraz cały zapas surowca i części do zapalniczek. Kontrola zainteresowała się też dalszą trójką. — Urząd Skarbowy Akcyz i Monopolów Państw. w Gnieźnie nałożył na wszystkich karę grzywny, a w razie nieściągalności areszt zastępczy. Fojutowski jako „inżynier” otrzymał bardzo dotkliwą lecz surową karę na sumę 400 zł, zaś dalsi trzej otrzymali mniejsze kary.

Ponadto nałożono na Fojutowskiego koszty postępowania skarbowego.

Katastrofa samochodu osobowego

KATOWICE. Dzisiejszej nocy wydarzyła się w Penewniku, pow. pszczyńskiego katastrofa samochodowa, ofiarą której padło kilka osób. Około godz. 1-szej samochód osobowy, kierowany przez szofera Józefa Sobotę z Mikołowa, wskutek silnej mgły zjechał do przydrożnego rowu o głębokości 3 mtr., a następnie do stawu. Samochód wyrzucił się i przygniótł szofera, oraz 7 pasażerów. Jeden z pasażerów, niejaki Jan Nawrot z Bukowiny poniósł śmierć na miejscu. Szofer i dwaj pasażerowie odnieśli ciężkie rany, czterech innych pasażerów wyszło z katastrofy lżej rannych.

Samochód uległ zniszczeniu. Ofiary wypadku odstawiono do szpitala w Nowej Wsi.

DOBRAŃE TOWARZYSTWO

KIELCE. W wyniku 5-dniowej rozprawy przeciwko 32 oskarżonym o działalność wywrotową w poniedziałek sąd okręgowy w Kielcach ogłosił wyrok, skazujący: Altera Goldsteina na osiem lat więzienia, Izraela Paciorkowskiego i Chaję Górkę na 6 lat więzienia każdego, Szmula Pantirera, Abrama Piwko, Esterę Kuperberg po 5 lat więzienia, Chanę Weber na 4 lata, Stele Cemberkiewicz, Joska Kantora, Szymona Goldmana, Kreidłę Kaufman i Chaję Goldszleger po 3 lata więzienia, zaś Jana Waligórę na 8 miesięcy aresztu, pozostałych oskarżonych sąd uniewinił. Od wyroku prokurator zapowiedział apelację.

DUCHOWIEŃSTWO — WOJSKU SAMOLOT SANITARNY W DARZE

KIELCE. Duchowieństwo diecezji kieleckiej ufundowało dla armii polskiej samolot sanitarny. Samolot przetransportowany z lotniska w Masłowie koło Kielc ustawiono na placu przed katedrą.

Poświęcenia samolotu dokonał ks. biskup Sonik.

SKRADEŁ KIELBASY, A NA DODATEK PSA.

KATOWICE. W Rydułkowicach okradziono tamtejszy skład rzeźniczy, z którego zabrano ponad 65 kg mięsa i wędlin. — Nieznani sprawcy prócz tego skradli psa bernardyna, wabiącego się „Bary”.

*"Lepiej dbać o swe zdrowie
niż się leczyć"*

prawił Ksiądz Kneipp. — Dlatego też dał nam zdrowotną codzienną odżywkę, niczym nie zastąpioną:

Kawę Słodową Kneippa!

8 Polaków i 31 Żydów nowi adwokaci w Warszawie

W wyniku świeżo odbytych egzaminów adwokackich w Radzie Adwokackiej w Warszawie, do których zgłosiło się 90 żydów i 15 Polaków, egzamin adwokacki zdało 31 Żydów i 8 Polaków.

W ten sposób następuje dalsze zażywanie polskiej palestry.

W świecie adwokackim z okazji zapowiedzianych na dn. 27 listopada br. wyborów do warszawskiej Izby Adwokackiej panuje duże ożywienie. Polacy wysuwają

tylko jedną, wspólną listę Związku Adwokatów Polskich, natomiast Żydzi używają chytrych manewru, wysuwając jako swych kandydatów, szabes-gojów ze specjalnie w tym celu powołanego Klubu Demokratycznego.

Wśród aplikantów-Polaków prowadzona jest akcja o zorganizowanie oddzielnych seminariów aplikanckich, aby odseperować się od Żydów.

REKORDY SZYBKOŚCI SAMOLOTÓW

RZYM. Pułkownik Biseo i por. Bruno Mussolini pobili własny rekord szybkości na samolocie trójmotorowym „Piaggio p.11 r. c. 40”, osiągając z obciążeniem 2000 kg. na przestrzeni 1000 klm. szybkość 430.622 klm na godzinę.

Dawny rekord tych samych lotników na tym samym aparacie przy tym samym obciążeniu wynosił 423.618 klm. na godzinę.

Prasa włoska zaznacza, że szybkość uzyskana przez lotników tych jest wyższa od szybkości osiągniętej przez zagranicznych lotników przy znacznie niższym obciążeniu, jak 500 kg. lub 1000 kg.

NA TO WAS STAĆ

aby co tydzień odłożyć sobie 1 zł 25 gr, a w końcu miesiąca wpłacić na książeczkę premiiowaną PKO 5 zł. Po 114 miesiącach uzbierany kapitał 600 zł, powiększony jeszcze o możliwe premie, — losowane 4 razy do roku, — może okazać Wam pomoc w potrzebie.

NIE ZWLEKAJCIE Z OTWARCIEM KSIĄŻECZKI!

Nagroda za uczciwość

ODZNACZENIE WARSZAWSKIEGO KIEROWCY.

WARSZAWA. Wspaniałą nagrodę za uczciwość otrzymał p. Jan Podskrobek, szofer warszawski.

P. Jan Podskrobek, jak donosiliśmy w ub. miesiącu, wioził z Bristolu na dworzec Główny dwu urzędników firmy gdańskiej, którzy zostawili w taksówce pakiet z 20 tysiącami złotych. Uczciwy szofer zgłosił się do komisariatu gdzie zastał zrozpaczonych pasażerów.

Uczciwym czynem zainteresowała się Kancelaria Cywilna P. Prezydenta. P. Podskrobek został wezwany na Zamek i tu do-

wiedział się, że został odznaczony Krzyżem Zasługi. Ponadto otrzymywać będzie na kształcenie syna, w szkole ogrodniczej, stypendium po 400 zł. rocznie w ciągu 3 lat.

Areszt za listy miłosne

Przed jednym z sądów wiedeńskich toczył się niedawno niezwykle charakterystyczny proces. Pewien zamożny kupiec

W NIEMCZECH JAJA NABYWA SIĘ NA KARTY TŁUSZCZOWE.

KASSEL. W Niemczech dochodzi coraz częściej do zaburzeń na targach z powodu braku odpowiednich ilości żywności.

W Kassel doszło do dużego tumultu, tak że dopiero policja musiała zaprowadzić porządek. Awantury spowod. zarządzenie nakazujące nabywanie jaj tylko na karty tłuszczowe.

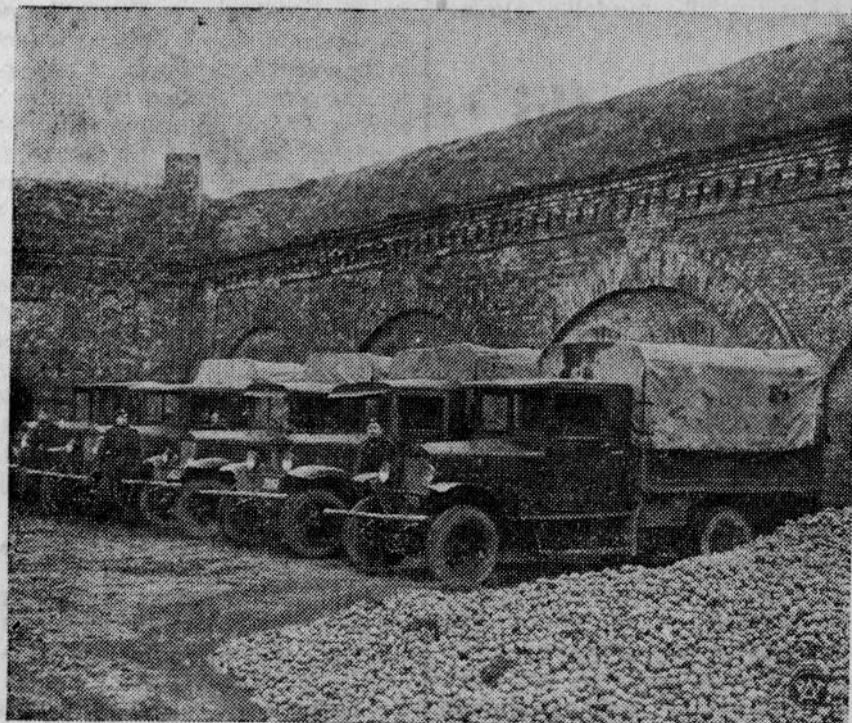
wiedeński oskarżył swą żonę, że nawiązała kontakt z osobnikiem, którego zachowanie wskazuje niedwuznacznie na zamiar rozbicia zgodnego dotychczas pożycia małżonków.

Sąd podzielił stanowisko powoda i zabronił jego żonie utrzymywania dalszych kontaktów z danym osobnikiem. Zakaz ten obejmuje nie tylko wymianę listów, ale nawet rozmowy telefoniczne itp. Wyrok ten wydany został na mocy zarządzenia ministerstwa sprawiedliwości, upoważniającego sądy do wydawania wyroków „zapobiegawczych, celem ochrony małżeństwa”.

O ile osoba zainteresowana nie zastoje się do orzeczenia sądu, może być skazana na karę pieniężną, której wysokość jest praktycznie nieograniczona, a nawet na więzienie. Za flircik pozamałżeński lub liścik miłosny można teraz w uroczym Wiedniu i innych krajach Austrii powędrować za kratki.

POLEGLI W HISZPANII NIEMCY WRACAJĄ DO OJCZYZNY.

ANTWERPIA. Zwłoki poległych w Hiszpanii Niemców przybyłych ostatnio do portu w Antwerpii na statkach „Hostia” i „Kronos”, przeladowane były na statek „Bessel”, i przewiezione do Niemiec.

Przygotowania do akcji pomocy zimowej
Fragment ze zwózki katofli, przygotowanych na Pomoc Zimową dla Bezrobotnych, której oficjalna inauguracja nastąpi w dniu 1-go grudnia.

